

Examenul național de bacalaureat 2024
Proba E. b)

Limba și literatura slovacă maternă

Simulare

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pozorne si prečítajte uvedené ukážky:

Kristína Pichandová sa v ťažkých rukách Mateja Sroka celkom zmenila: ožila a rozkvitla. Veru tak, keď je dievka šťastne zamilovaná, podobá sa kvetine: i vonia prítulne, i farbí ju kolujúca krv na líkach, i smiech v jej ústach sa perlí a zvoní ako rosa v kalichu. Čím viac pribúdalo nocí s Matejom Srokom, tým väčšími sa Kristína zažíhala. Jej horúce dlane elektrizovali Mateja, horúca tvár, čelo i pery mu vypaľovali na prsiach, krku i ostatnom tele hlboké znaky, rozpálené lýtka a blčiace stehná precitnutej ženy lipli k nemu ako láva ku kremeňu a nutkali ho k blahodarnému, životodarnému milovaniu a plodeniu.

Matej Srok bol drevorubač. Keď porobil na poli, čo bolo treba, odchádzal s partiou do blízkych lesov, zotínal, kliesnil, lúpал, či zväžal hrubé stromy a pomáhal ich aj nakladať na pristavené železničné vagóny. [...] Deň čo deň sa tešil na večerné návraty domov, na Kristínu a na to, ako bude opatrne vyludzovať zo svojej ťažkej ruky jemné a láskavé pohľadkania.

Kristína s matkou medzitým chystali a dopĺňali výbavu. Od rána do večera prezerali a hladili posteľné plachty, obliečky na periny a vankúše, uteráky, vyšívané obrusy a dečky, košele, sukne, svetre a šaty.

- Len aby ťa nebil! – vzdychala mať. – Jeho otec tú svoju za mladi často bíjal. Vraj bol žiarlivý, a keď si nevedel inak poradiť, len bil tú svoju chuderu ženu, bil ju a bil, až kým dva razy nezľahla. Len aby sa nepodal na svojho otca, len aby ťa nebil...

- Nebude, mama! – zasmiala sa Kristína a pozrela veselo matke do očí. – Ja dobre viem, že nebude!

- Nevieš, čo sa z neho vyklúje! Teraz je taký aj onaký, plachý i zahriaknutý, ale keď mu pred oltárom odprisaháš, môže sa zmeniť z večera na ráno. V chlapoch sa nevyznáš ešte ani vtedy, keď ležia na márach. Aha, tuto naša stará suseda Cila! Dvadsať rokov je vdova. Nebohý Fedor, jej muž, celý život na ňu zazeral a ani na výročité sviatky s ňou neprehovoril. Ani by nebola vedela, aký má hlas, keby sa nebol po večeroch nahlas modlil. Už si zúfala, odišla od neho zo tri razy a nevedela, čo si počítať. Aj si na život siahla, a nič sa nezmenilo. Iba na smrteľnej posteli jej vyjavil, že ju veľmi ľúbil. Skoro spadla z nôh, keď to počula. Všetci si mysleli, že ju neznáša, ale on ju ľúbil. A možno to tiež nebola pravda, možno to povedal len preto, aby ju potešil. [...]

- Len ty dávaj pozor, ozvala sa mať. – Keď ťa chlap veľmi rozmaznáva a veľmi sa o teba stará, keď ťa priveľmi láska a vyzdvihuje, to tiež nie je dobre. Nevieš, čo má vtedy za lubom, lebo iste za lubom niečo má. Buď ti chce zatajiť peniaze, frajerku, alebo zakryť nejakú inú ohavnosť...

- Ale, mama! – rozosmiala sa Kristína. – To by som sa nikdy nevydala. Hádam len nezostanem starou dievkou?!

- To nie! – vzdychla si zmierlivo matka. – Len musíš pamätať, že si vyberáš iba raz, preto si treba vybrať dobre. Potom už bude neskoro. Banovať ti už potom nepomôže.

Peter Jaroš – *Tisícročná včela*

A. Na základe informácií získaných z ukážky vypracujte na skúškový hárok nasledovné zadania:

1. Uvedte päť zmien, ktoré nastali u Kristíny Pichandovej po zamilovaní sa. **5 bodov**
2. V rozsahu 4 – 5 riadkov charakterizujte Mateja Sroka. **5 bodov**
3. Uvedte, z čoho pozostávala Kristínina svadobná výbava. **3 body**
4. Vypíšte z textu tri rady/ponaučenia o partnerských vzťahoch, ktoré poskytla matka Kristíne. Ktoré z nich sa vám zdajú relevantné aj dnes? **4 body**
5. Ktorú dvojicu zo študovaných diel slovenskej literatúry vám pripomínajú Kristína a Matej Srok? Odôvodnite svoj výber. **5 bodov**
6. Identifikujte v texte metaforu, komparáciu a epiteton. **3 body**

B. Zostavte text v maximálnom rozsahu 1 strany na tému *Láska včera a dnes* (podporné otázky: Mení láska svoje podoby/prejavy v priebehu dejín? Platia aj dnes podobné zákonitosti v partnerských vzťahoch, aké sa uplatňovali u starších generácií?). Vychádzajte pritom z myšlienok uvedených v úryvku z románu *Tisícročná včela* od Petra Jaroša, ako aj z vlastného pozorovania skutočnosti.

Pri zostavovaní textu majte na zreteli nasledovné:

1. obsahová štruktúra textu: a) vyjadrenie názoru voči danej téme – 2 body; b) predstavenie dvoch argumentov, ktoré by podporili váš názor na danú problematiku – 4 body; c) rozvitie uvedených dvoch argumentov – 4 body; d) využitie myšlienok z literárnej ukážky – 1 bod; e) uplatnenie informácií získaných z reálneho života – 2 body; f) jasná formulácia záveru – 2 body), **15 bodov**
2. nadväznosť textu a logický sled informácií, **2 body**
3. členenie na úvod, jadro a záver, **1 bod**
4. dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka, vzhľad a čitateľnosť textu. **2 body**

SUBIECTUL al II-lea (15 puncte)

„Láska nie je len niečím spontánnym a inštinktívnym. Je to rozhodnutie, ktoré treba neustále potvrdzovať. Keď muža a ženu spája pravá láska, každý z nich berie na seba osud druhého ako svoj vlastný, aj za cenu námah a utrpení, aby ten druhý mal život a mal ho v hojnosti.“

Ján Pavol II.

V rozsahu pol strany zostavte slávnostný príhovor k príležitosti výročia svadby starých rodičov, alebo svojich rodičov.

- a. Obsahová stránka **8 bodov**
- b. Dodržanie náležitostí špecifických pre daný slohový útvar – 5 bodov; dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 1 bod; vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod **7 bodov**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

„Sládkovičov *Detvan* (tlač z r. 1853) je akoby „mužský“ pendant Maríny. Autor v ňom ešte výraznejšie dokázal stotožniť sa so slovenským ľudovým životom. Martin a Elena sú ideálmi, nie idolmi: autor ich chcel nájsť a vidieť v konkretizácii ozajstného života. [...] Dušu ľudu chcel v *Detvanovi* ukázať na podivnenie sa celému svetu, ale i tým svojim vrstovníkom, ktorí sa chceli uvidieť v cudzom zrkadle.“

Imrich Sedlák a kol. – *Dejiny slovenskej literatúry I*, 2009, s. 362

V rozsahu 3 – 4 strán predstavte lyricko-epickú skladbu *Detvan*, prostredníctvom ktorej Andrej Sládkovič „ospevuje krásu slovenskej prírody a krásu čistého ľudového charakteru“. Esej bude koncipovaná s dôrazom na študované dielo. Pri vypracovávaní eseje majte na zreteli nasledovné požiadavky:

1. Obsahová stránka textu **22 bodov**
  - a) zaradenie lyricko-epickej skladby do literárneho smeru,
  - b) upresnenie dvoch znakov literárneho smeru, do ktorého patrí dané dielo,
  - c) kompozícia lyricko-epickej skladby,
  - d) obsah lyricko-epickej skladby s dôrazom na jednotlivé spevy,
  - e) charakteristika Eleny a Martina.
2. Formálna stránka textu (členenie na úvod, jadro a záver – 1 bod, nadväznosť a logický sled informácií – 3 body, dodržanie noriem súčasného spisovného jazyka – 3 body, vzhľad a čitateľnosť textu – 1 bod) **8 bodov**